

VII.

DE GASTEN KOMEN NAAR LAPSCHEURE. HUN ONTVANGST. HELDEWIJS GAAT NIET NAAR DE HERBERG. DE AVOND.

Zondagmorgen !

De zon scheen zoo lieflijk... de vogels floten lustig... de insecten gonsden vroolijk.

Heldewijs wierp wijd de vensters open, om de heerlijke, frissche lucht te laten binnenstroomen.

— Mijn kraam is wel oud, zei hij lachend, en ieder ambachtsman zou hier een duitje verdienen. Maar als die lucht er zoo met volle gulpen in komt, och, dan kan ik het nog best een tijdje uithouden in mijn bouwvallige pastorie.

En welgemutst haalde de pastoor diep adem, als wilde hij zooveel mogelijk genieten van de kostbare gave, die door al te veel menschen versmaad wordt, omdat ze er de waarde niet van kennen.

Bim, bam, bom, klonk het in de verte.

— Dat is Sluis, riep Heldewijs. Een schoon spel op dien St. Janstoren (1). Ha, daar begint Westkapelle ook. Ginder,

(1) De vroegere, groote kerk van Sluis, welke naar St. Jan genoemd werd, brandde in 1817 af, door de onvoorzichtigheid van een loodgieter, die het dak herstellen moest.

onder dien flinken, kloeken toren (1) woont mijn vriend. 'k Roep u uit de verte een welgemeenden goeden morgen toe. beste kameraad. Moerkerke blijft evenmin achter. 't Is of de bronzen stem droevig klinkt, uit rouw over den herder, die zijn ziel aan God teruggeschonken heeft. Ha, nu luiden alle klokken, al kan ik ze niet alle hooren. Dudzele (2), Lissewege (3), Hoeke, Oostkerke (4) en ook Lapscheure... zij allen roepen hun parochianen kerkewaarts. Vlaamsch geloof, kostbare perel... o, mocht die perel blijven blinken ! Helaas ! 't is of in veel dorpen de glans verduisterd wordt en niet 't minst hier te Lapscheure. O, liet men mij maar arbeiden volgens mijn plan. Maar die betweters ! Die jonge edellieden, die zich in hun kasteelen opsluiten en in de steden ontspanning zoeken ; die dan een dijk opwerpen tusschen hun stand en het volk ; die niet schijnen te weten, dat de beschaving van boven druppen moet en dat zij invloed dienen uit te oefenen op de minderen. En hoe kan dat, als ze hun minder bedeelde broeders ver van zich verwijderd houden ! Ha, ginds komen mijn gasten, nog tijdig genoeg om de mis bij te wonen !

De pastoor ging naar beneden en wierp de deur van de pastorie wijd open.

— Treedt binnen, heeren ! riep hij. Van harte welkom onder mijn eenvoudig dak, als ge 't eenvoudige maar voor lief wilt nemen. Maar uw voeten wat afvegen, als 't u

(1) De toren van Westkapelle werd in den Franschen tijd van zijn spits beroofd. Thans is hij hersteld en vormt een sieraad van de streek.

(2) De oude toren van Dudzele, met zijn nog goed uurwerk, staat op eenige stappen van de nieuwe kerk en haar nieuwen toren.

(3) De toren van Lissewege komt mij voor als de indrukwekkendste van dit gewest. Hij beheerscht den ganschen omtrek. Als een reus stijgt hij van tusschen den huizenklomp aan zijn voet op en doet onwillekeurig aan de tijden van weleer denken, toen deze streek bezocht werd door kooplieden van alle kanten der wereld.

Op eenigen afstand van het dorp staat de monumentale schuur, eenig overblijfsel der eens zoo vermaarde abdij van Ter Doest, waar Saaftingen leekebroeder was en wier monniken op 't slagveld van Groeninge voor de vrijheid kampten. Velen sliepen op 't bloedig veld in hun grauwe pij den langen slaap.

(4) Ook Oostkerke's toren maakt indruk. Daaronder rust Guthagon, de Schotsche koning, die vrijwillig afstand deed van alle praal en te Knokke als kluizenaar leefde.

belieft, anders krijg ik ruzie met de meid. En boven alles de vrede, nietwaar ?

Daar stonden drie voorname heertjes, deftig gekleed. De aanklagers van Heldewijs bij den bisschop ! Eenigszins onthutst stapten ze in de pastorie.

— Honger, zeker ? hernam Heldewijs. Nu, de tafel is rap gedekt.

— Wij zouden wel iets willen nuttigen, sprak een van de bezoekers op verwaanden toon.

— Er is gelegenheid voor, hernam de geestelijke, het drietal binnenleidend. Ik zal Klara de noodige bevelen geven.

Het maal stond weldra gereed. De drie edellieden trokken een vies gezicht. Grof, zwart brood, uitermate dun geboterd en wat flauwe thee, 't voedsel was weinig uitlokkend. Maar honger is de beste saus en de bezoekers verduwden zoo goed, zoo kwaad als 't ging, den ongewonen kost.

— Smakelijk ! wenschte Heldewijs. 't Is waar, de disch is niet rijk voorzien, maar alles wordt u van ganscher harte gegund en dat is ook veel waard, nietwaar ?

— Zeker, zeker, antwoordde een van de drie, kauwend en knabbelend, al wat mogelijk was, om de spijs te vermalen.

— Uw parochie is maar klein, zeker ? vroeg een ander.

— Och, Lapscheure neemt niet veel plaats in op den werelddol. 't Leven is hier tamelijk eentonig, doch ik heb veel werk. 'k Heb het zoo druk, dat 't gerucht van mijn bezigheid tot in het bisschoppelijk paleis doorgedrongen is.

De bezoekers schenen zich te verslikken, want als op commando begonnen ze te hoesten, zoodat ze hun gelaat in hun neusdoek moesten verbergen.

De gasten vergezelden Heldewijs naar de kerk en moesten er een fel sermoeu over den laster en de kwaadsprekerij aanhooren.

— Laster ! zei een van de drie na den dienst tot zijn maten, toen de pastoor hem niet hooren kon, hij beticht ons van laster. Wij hebben enkel de zuivere waarheid gesproken. We zagen nu de parochianen kerkwaarts komen, we

aanschouwden ze tijdens de volvoering van hun Christelijke plichten. En mij schijnen de menschen hier niet boosaardiger toe dan in een ander dorp. Ik vraag me af, waarom Heldewijs dan beweert, dat hij in de herbergen gaan moet om den vrede te bewaren.

Op dit oogenblik trad de pastoor binnen.

— Heeren, sprak hij, het noenmaal staat gereed, Doet als thuis en laat u geen tweemaal nooden.

De gasten volgden den priester naar de eetkamer.

Midden op de tafel stond een schotel met aardappelen en rapen dooreengestampt. Er staken vijf houten vorken in.

— Ik leef hier op zijn Lapscheursch, zei Heldewijs. Hoe eenvoudiger, hoe gemakkelijker, nietwaar ? Neemt elk een vork, de vijfde is voor de meid.

En, ja, Klara zette zich zonder de minste plichtplegingen aan den disch en at met de heeren uit denzelfden pot.

— Rapen is een gezond eten, verzekerde de pastoor. Uitmuntend voor de maag en goed verteerbaar.

De bezoekers glimlachten, maar gelijk een boer, die tandpijn heeft, zooals het volk zegt.

De dag verliep eentonig.

De gasten verlangden vurig naar den avond. Dan nog een nacht... en vaarwel Lapscheure met pastorie en herder.

Eindelijk sloeg het acht uur.

— Heeren, sprak Heldewijs, eigenlijk is het nu tijd voor mij om naar de herberg te gaan. Dezen avond echter wil ik van die gewoonte afwijken ; ge zult weldra weten waarom. Ik neem mijn brevier en zal lezen ; ik denk, dat ge u samen wel wat kunt bezighouden.

Plotseling werd er hevig op de deur gebonsd.

— Wat is dat ? riepen de drie gasten opspringend.

— Luistert maar, heeren, zei Heldewijs.

En daar buiten klonk het :

— Ach, mijnheer de pastoor, kom toch rap ! Door, Flip, Wannes en nog wel vijf anderen zijn aan 't vechten. Spoed u, kom mee !

De priester opende het venster en antwoordde :

— Baas Fien, ik heb bezoek en kan mijn pastorie niet verlaten.

Kalm sloot hij het raam en zonder nog een woord te spreken, boog hij zich weer over zijn brevier.

Nauwelijks vijf minuten waren verloopen of wel drie of vier lieden kloegen voor de deur der pastorie !

— Ach, heer pastoor, ze vermoorden elkaar ! Gust de Schele slaat met een dorschvlegel, Door zwemt in zijn bloed. Kom, kom toch !

Heldewijs opende 't venster opnieuw en gaf 't zelfde bescheid als de eerste maal.

— Maar wat gebeurt er toch ? vroeg een van de gasten, die beefden van vrees.

— O, de boeren zijn aan 't vechten, want ik ben er niet bij. Laat u dit alles niet storen, heeren. Ik wil doen zooals gij eischt, en vanuit de pastorie mijn kudde leiden.

En Heldewijs prevelde, alsof hij den ganschen brevier in den kortst mogelijken tijd moest uitlezen.

Maar eenige oogenblikken later scheen het wel of een gansche schaar klagers voor de woning stond.

— Moord, moord !

— Mijnheer de pastoor, om de liefde Gods, kom toch !

— Er zullen anders wel vijf dooden zijn !

— Hulp, hulp ! Mijnheer de pastoor, ga mee !

Zoo klonk het verward dooreen.

De drie gasten waren doodsbleek.

— Houd de deur toe ! smeekte de eerste.

— Laat ons naar boven vluchten ! ried de tweede.

— Laten wij ons versteken ! stelde de derde voor.

— Niets van dat alles, sprak Heldewijs. De bisschop heeft u hier gezonden, om mijn dorp te leeren kennen. Nu gaat ge met mij mee naar de bewuste herberg.

— Wij durven niet ! kermde een van de bezoekers.

— Ge durfdet mij wel aanklagen, hernam de pastoor.

Vooruit, we gaan, of ik zal mijn woord doen bij Monseigneur. Bovendien, als ik er bij ben, hebt ge niets te vreezen.

Heldewijs greep zijn stok en, gevolgd door zijn drie gasten, vergezelde hij de bende naar de herberg, waaruit een duivelsch lawaai weerklonk.

De pastoor stak de deur open en aanschouwde een woest tooneel.

Zeven, acht boeren vochten als razenden, schopten, stampten, sloegen, beukten, krabden, beten. Een lag op den vloer en was niet in staat zich op te richten. De strijders moesten niet zoeken naar de fraaiste benamingen. Een van de vechters zag de forsche gestalte van Heldewijs.

— De pastoor ! riep hij verschrikt.

De oorlog was plotseling uit. Ieder zweeg.

— Ha, ik kan dus geen uurtje op mijn pastorie blijven, sprak de priester bedaard. Gij, groote, lompe vlegels gunt me geen oogenblikje rust. Wat moeten deze heeren van mijn parochie denken ? Wie ligt daar op den vloer ? Ha, 't is Pietje Fijn. Allo, mannetje, sta op !

— Ik kan niet, mijnheer de pastoor. Ze hebben mij zoo geweldig...

— Tut, tut, zwijg maar en sta op ! Ge houdt u voor halfdood, om de zaak voor de rechtbank te brengen en gelijk te krijgen. Ik ben hier rechter en verklaar dat ge allen — de een zoowel als de ander — onbeschofte woestelingen zijt, dat ge u gedraagt erger dan de wilden.

Pietje Fijn stond vlug op zijn beenen.

— 't Is vanavond al wel genoeg. Ieder naar huis. En gij, baas, zult uw herberg sluiten. Morgen kom ik de schade opnemen en die barbaren zullen u alles voldoen. Vooruit !

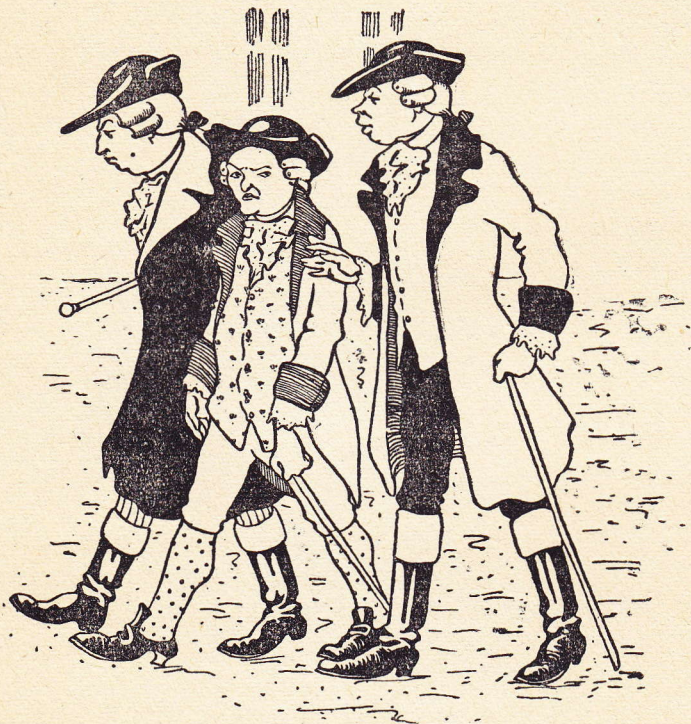
Als lammetjes verlieten de vechters de kroeg. De rust was hersteld.

Heldewijs keerde nu met zijn gasten naar de pastorie terug.

— Welnu, heeren, sprak hij, thans kent ge mijn parochie. Ik ben dezen avond niet naar de herberg geweest. Ge hebt

er de gevolgen van gezien. Doet uw verslag bij Monseigneur. En nu naar de munit ! Ik ga vroeg slapen.

De heertjes werden naar een groot bed geleid. Of ze heerlijk slapen op den harden kafzak, onder de grove dekens, is twijfelachtig.

Den volgenden morgen, na een ontbijt van grof brood en flauwe thee, verlieten ze haastig de pastorie en het dorp.

— We zullen ze nooit meer terugzien, zei Helderwijs lachend tot zijn meid.

HANS VAN HORENBECK

De Pastoor van Lapscheure

L. OPDEBEEK
UITGEVER ♦ ♦ ANTWERPEN

HANS VAN HORENBEEK

MERKWAARDIG LEVEN

VAN

FRANCISCUS HELDEWIJS

PASTOOR VAN LAPSCHEURE

Pentteekeningen van STAN VAN OFFEL
Kleuromslag van EDMOND VAN OFFEL

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN